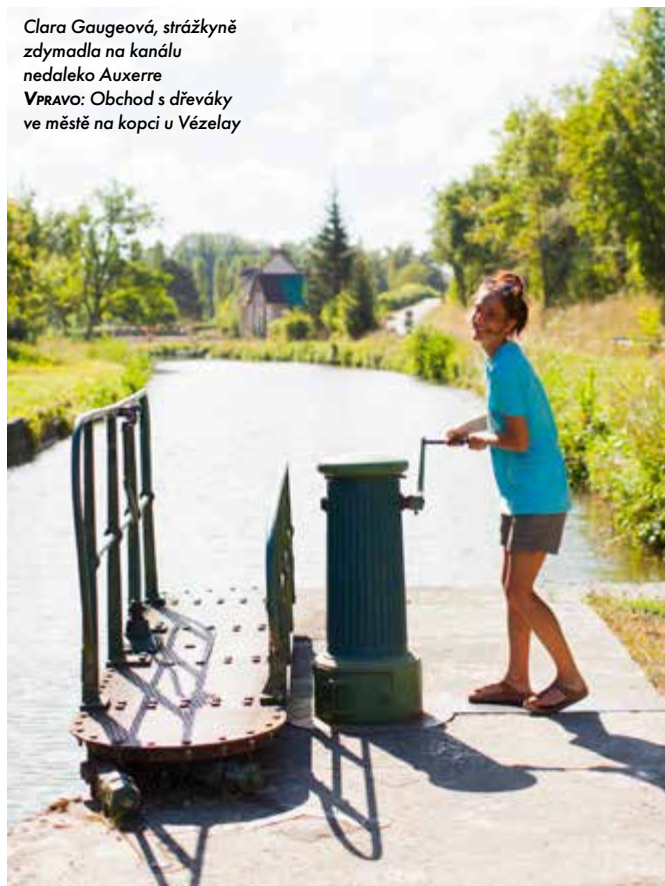

Muž ve vesnici Mailly-le-Château u Canal du Nivernais zalévá pelargonie
Vlevo: Kotvící loď Randle

Clara Gaugeová, strážkyně zdymadla na kanálu nedaleko Auxerre
VPRAVO: Obchod s dřeváky ve městě na kopci u Vézelay

LA FRANCE na lodi

Plavba lodí po kanálu hluboko na burgundském venkově odhaluje krajinu středověkých kostelů a vinic, kde tradiční francouzský život stále plyne pomalým tempem.

TEXT: KATHARINE NORBURYOVÁ [@kjinorbury](#)
FOTOGRAFIE: RIVER THOMPSON [@riverthompson](#)

Člen posádky Stéphane Perrone kontroluje před vyplutím všechna lana

ZVRCHOLU VÁPENCE NAD CANAL DU NIVERNAIS se samotný kanál nezdál být širší než stuha. Jediný zvuk v okolí vytvářel vítr v korunách stromů daleko pod námi. Nedokážu si představit, že na místě tohoto lesa bylo kdysi prastaré mořské dno a místo poletujících much zde ve výšce mých očí kdysi pluli žraloci.

Byla jsem tak daleko ve vnitrozemí, jak jen to bylo možné, na půli cesty na 180 km dlouhém říčním kanálu, který rozděluje Burgundsko a současně spojuje údolí Seiny na severu Francie s údolím Loiry na jihu. Moje cesta začala o několik dní dříve v oblasti galorománského města Auxerre. „Vítejte na lodi Randle,“ řekl kapitán Tim Harrold, když jsem nastoupila na palubu. Chvilí mi trvalo přizpůsobit se neustálému kolísavému životu, který je pro Randle a další plavidla tak typický. Lodě se tradičně pojmenovávají po nejmilovanější osobě jejich majitelů,“ říká Tim, „ale jistý pan Randle pojmenoval svou bárku po sobě.“ Tim vysvětlil, jak se původní majitel dopracoval k loďnímu kormidlu, bočním otvorům a motoru z eklektické řady lodí od skotského plavidla určeného na lov sledů až po zaoceánskou loď, která se účastnila války o Falklandy. Když Tim Randle na noc ukotvil, do večere zbývalo ještě několik hodin, a tak jsme se vydali na průzkum Auxerre.

Zanedlouho utichl večerní hluk dopravy nejen na vodě, ale i ve složité spleti středověkých uliček města. Pastelové barvy domů s dřevěnou konstrukcí mi připomněly Jeníčka s Mařenkou a jejich perníkovou chaloupku. Přes litinové zábradlí prorůstaly gardénie, vistárie a růže. Cukrárny, pekárny a obchody s čokoládou odrážely cukrářské srdce města. Panoramatu města kraloval klášter z 9. století a nádherná gotická katedrála. Katedrále však konkuruje třetí kostel, zasvěcen svatému Pierrovi en Vallée s nádhernou věží. Když se s odpoledním horkem vytratilo i denní světlo, ulice města začali zalévat místní obyvatelé.

Navečeřeli jsme se v malé a výstižně pojmenované La P'tite Beursau de – restauraci s jedinou místností se dřevěnými trámy a podlahou z červených cihel. Byla tak malá, ➡

„Lodě se tradičně pojmenovávají po té nejmilovanější osobě.“

Město Auxerre nad řekou s klášterem svatého Germaina z 9. století.

Canal du Nivernais teče za řekou
Yonne jižně do Vincelles

že nebýt výrazných modrých vchodových dveří a košíku růžových pelargónií, pravděpodobně bychom ji minuli. Obsluhovala nás číšnice v tradičních morvanských šatech s širokými rukávy. Přinesla nám amuse bouche of oeufs en meurette, drobná křepelčí vejce vařená v bourguignonové omáčce. U vedlejšího stolu seděli dva muži – dvojčata – v identických košilích, kterým číšník za potlesku servíroval dvě identické misky šneků v páře vařených na víně Chablis. Cestou zpátky na Randle jsme se stavili v baru a objednali si mléčný absint, zatímco hudební skupina oděná v jellabas vyhrávala francouzsko-marocké písničky. Když jsme se vrátili na pobřeží, pod hvězdami nám do očí udeřila nádherná katedrála svatého Étienna s třpyticími se okny. Pořád k nám doléhala hudba ze břehů kanálu i bizarní směsice vůní z cigaretového kouře a cukrové vaty. Ráno mě probudilo pištění špačků, kteří v oblacích kroužili nad nábřežím. Hýbeme se! Canal du Nivernais však nebyl kanálem, jaký jsem si představovala. V roce 1784 byly přirozené zákruty řeky Yonne upravené do systému plavebních komor a jezových hrází, aby se říční doprava snadněji dostala k cílům položeným výše proti proudu. Následkem toho se kanál na své velké části táhne podél břehu řeky. Jeho původní rolí byl převoz dřeva na topení do Paříže. Tomuto procesu se říkalo flottage du bois a v dobách své největší slávy byl kanál plný vorů naložených dřevem. Obrovské lesy, které dnes obklopují řeku, vyrostly z tisíců akrů kdysi pokácených stromů. Dopravu dřeva pak vystřídal jiné komodity, jako obilí, kámen, víno nebo uhlí. Dnes však po kanálu plují jen výletní lodě.

KDYŽ JSME OPUSTILI AUXERRE, celé hodiny jsme cestou nespatriili nikoho jiného než strážce zdymadel a posádky dalších lodí. Společnost nám ale dělala spousta potápek, divokých kachen, volavek, labutí, kanadských husí, motýlů a vážek. První tři strážci

zdymadel, na které jsme narazili, byli studenti. Je to jeden z nejvyhledávanějších prázdninových džobů v Burgundsku. „Ráda trávím čas v přírodě,“ říká Elise. „Nechtěla bych v létě trčet za pokladnou.“ Studuje literaturu, takže moc ráda využila možnost, kterou ji tato práce nabídla – občas pracuje a občas si může číst. Když točila železnou klikou na bráně, všude kolem se ozýval její smích. O něco výš proti proudu jsme potkali Laurenta, bývalého sekuritáka z Martiniku. „Život je tady krásný a klidný,“ říká. „Lidé jsou hodní.“ Byly to popisy, které jsme na kanálu slyšeli od spousty lidí, kteří toužili po životě v přírodě, po uklidňujícím vlivu tekoucí vody a po dobrém pocitu ze služby pro společnost. Když si strážci zdymadel dávají obědní pauzu, kanál je od dvanácté do jedné uzavřen, takže i my jsme v této době vždy ukotvili Randle. Podél kanálu leží jen málo vesnic, oběd jsme si tedy vychutnali na palubě – kozí sýr a místní růžové. Zakotvili jsme jen pár kilometrů od Chablis, kde se vyrábí některá z nejlepších francouzských vín. Když jsme dojídali oběd, za kormidlo se postavil Timův kamarád Franck Chretien. Původní profesi tiskaře v Paříži vyměnil za hluboké ticho Burgundska a pracovní dny dnes tráví provázením návštěvníků po vinicích. Franck nás povodil po prázdných cestách přes lesy a ornou půdu, až do oblasti, kde farmy vystřídaly vinice. Dojeli jsme až k Chitry, odkud pochází víno rosé. Vešli jsme do chladného, tichého lesa, na jehož konci se rýsovala starobylá vesnice Chablis. Pod námi zářily vinice připomínající bílé hedvábí. Franck ukazoval na jednotlivé svahy a popisoval jejich mikroklimata a topografie.

Každý z těchto svahů vytváří ideální podmínky pro jiný druh hroznů: Grand Cru, Premier Cru, Chablis a Petit Chablis. „Začátkem léta trochu mrzlo,“ říká. „Ozval se varovný signál, který ohlašuje pokles teploty a všichni pospíchali do vinic s olejovými lampami. Museli pracovat hrozně rychle.“ Pokoušela jsem se představit si svahy pokryté hořícími pochodněmi... Ta představa byla kouzelná i děsivá ➡

Olivovník
VPRAVO: Sylvie Barbetová,
číšnice a manželka majitele
podniku La P'tite Beursauve
v Auxerre

Spokojený strážce zdymadla
Laurent Jupiter
DOLE: Tucet hlemýžďů
v P'tite Beursauve

Žena po ranním nákupu
chleba v Auxerre
DOLE: Rybáři na
Canal du Nivernais

*„Večeřeli jsme
v restauraci
s jednou místností
se dřevěnými
trámy a podlahou
z červených cihel.“*

Růžemí obrostlý vchod
do ospalé vesnice
Mailly-le-Château
VPRAVO: Káva na palubě
Randle

Víno Petit Chablis
připravené k obědu
VPRAVO: Odpočinek
na prosluněné palubě
lodi Randle

současně, protože živobytí lidí pracujících na vinicích je závislé na úrodě. Franck sebral hroudu hlíny z vinice. Byla plná pazourku a zkamenělých mušlí – další připomínka toho, že zde kdysi bylo mořské dno. „Proto mají vína Chablis slanou příchuť,“ říká. „A chutnají taky po střelném prachu – to díky dávné přítomnosti moře a stále přítomnosti pazourku.“

DNY A NOCI NA KANÁLU ZPOMALUJÍ ČAS. Vykoupali jsme se v řece pod městem na koci Mailly-le-Château. Sledovali jsme souhvězdí na obloze. Sedla jsem na kolo a po pevnině jsem uháněla před Randle a u plavebních komor jsem se nalodovala zpátky na palubu. Občas jsme v mlze zahlédli koně a někdy se vzduchem nesla vůně růží. Pozorovali jsme školáky, jak čekají na autobus v doprovodu hejna hus. Byla to největší skupina lidí, jakou jsem viděla, od doby, co jsme opustili Auxerre. Předtím, než jsme vypluli z Lucy-sur-Yonne, podívali jsme se do Mariny plné květín, kterou obývá komunita majitelů lodí.

I Mary žije celý svůj dospělý život na lodi na kanálu a narodili se zde i její dva kluci. Počítá s tím, že její skvělá holandská bárka zde bude prostě odstavená napořád.

„A co kdybys vyhrála v loterii?“ zeptala jsem se jí. „Proboha...“, řekla a na chvíli ztratila řeč. „Koupila bych si menší loď. A pak bych plula po kanálech po celé Evropě. Všechny jsou krásné...“ V Lucy jsme loď na chvíli zakotvili a pěšky se vydali po křivolaké stezce na poli vedoucí do Vézelay. Ke vstupní bráně do města na kónickém kopci vedla široká dlážděná cesta. Ve městě sídlí spousta obchodů, které prodávají burgundská vína a místní uzeniny.

Zastavila jsem se v baru, kde se míchaly spousty hlasů. Největším magnetem ve městě je bazilika na vrchu kopce, kde jsou údajně ve skleněném relikvárii uložené ostatky Marie Magdaleny. Do tohoto románského kostela jsem dorazila těsně předtím, než začaly nešpory. Mladí mniši a jeptišky oděni v křídově modrých habitech klečeli před oltářem a jejich synchronizované hlasy bez doprovodu hudebních nástrojů stoupaly ke stropům baziliky. Ve středověku bylo město Vézelay jedním ze čtyř výchozích bodů pro pěší pouť do Santiaga de Compostela. Tato 1 700 km dlouhá trasa se ještě pořád využívá a ročně se na ni vydávají tisíce poutníků. Ale zatímco poutníci cestovali do španělské Compostely, moje cesta končila v nedaleké Clamecy, hezkém městečku v objetí řeky Yonne a Le Beuvron. Mnoho částí města pochází ze 13. století, včetně kostela sv. Martina. Během 600 let – od pádu Jeruzaléma v roce 1187 až do Francouzské revoluce – bylo Clamecy domovem betlémského biskupa a 400 let bylo i centrem flottage du bois. Je zajímavé, že nebýt tohoto města, Canal du Nivernais by nikdy nevznikl. Kdysi trvalo celé dny, než se odtud po kanálu dřevo dopravilo až do Paříže, dnes se sem autem dostanete z metropole za pár hodin. Ještě naposled jsem z lodě vystoupila na břeh kanálu a pohlédla na dva tučné hnědé pstruhy těsně pod hladinou, jak okusují trup Randle. Bylo to zvláštní, ale voda se v uplynulých dnech stala mým opravdovým domovem... 🐟

KATHARINE NORBURYOVÁ je autorkou cestovatelského introspektivního románu *The Fish Ladder* a občasnou přispěvatelkou do magazínu *Lonely Planet*.

PUSŤTE SE DO TOHO

CANAL DU NIVERNAIS

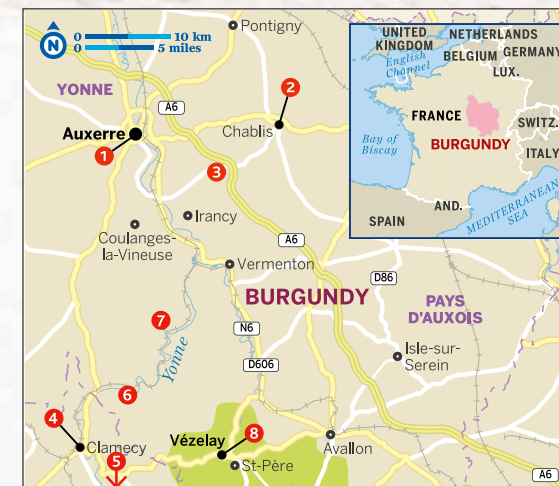
KLÍČOVÉ INFORMACE

Jak se tam dostat

Auxerre je stejně daleko od Dijonu a Paříže, ale snadněji se do tohoto historického města dostanete z metropole. Jezdí sem přímá vlaková spojení, takže sem dojedete asi za hodinu a půl (sncf.com). Do Paříže se dostanete s několika leteckými společnostmi přímým letem z Prahy i z Vídně, z Bratislavy to jde s jedním přestupem.

Další informace

Další informace o cestování po kanálu najdete na france.fr a burgundy-waterways.com. O tomto regionu se dočtete i v průvodci *Lonely Planet Francie* (19 € / 479 Kč) nebo si na lonelyplanet.com můžete stáhnout kapitolu o Burgundsku.

- 1 Auxerre
- 2 Chablis
- 3 Chitry
- 4 Clamecy
- 5 Decize
- 6 Lucy-sur-Yonne
- 7 Mailly-le-Château
- 8 Vézelay

Randle pomalu pluje po Canal du Nivernais

Pronájem lodě

Canal du Nivernais je dlouhý 160 km a vede z Auxerre do Decize. Během naší plavby jsme se v první třetině kanálu vydali na dva výlety na pevninu – do Chablis a do Vézelay. Společnost Edge Charter nabízí třídní výlety na lodi Randle (s ubytováním pro 4 osoby) včetně jídla, vína a kol, na kterých můžete poznávat okolí kanálu, a řidiče pro vyzvednutí v Paříži a na další výlety podél kanálu (edgecharter.com). Pro ty, kteří si chtějí vyzkoušet kormidlování lodě a mají prostor na delší výlet (a chtějí taky ušetřit), se vyplatí využít služby společnosti Le Boat, která pronajímá lodě s dvěma kabinami (leboat.co.uk). V Auxerre si můžete pronajmout i kola (od 50 €/1 200 Kč na 3 dny; franceavelo.com).